

Liber Secundus

54

in manifestatione glorie sue. Porro viam mediā et regiā tradit theologia reuelata si de subnira. q̄ gradīdū est etiā vbi ratiocinationis h̄rie dissolutio plena nō pateret.

Donicus. Existimō q̄ has srias nec in expti satis capiūt/nec exptientiā dare potest industria/nisi pueniēte in bñdictioni bus dulcedinis et coopante dei gr̄a/in effa bili valde mō. Et hoc ē dei donū scire a q̄ postulāda sit et impetrāda talis gr̄a. Dulc̄ta enī dicim⁹ et deficim⁹. verbū aut̄ abbreviatiū et summariū facit sapiētia/dū i anis mas sanctas se trāffert. delicias suas cōputans eē cū filijs hoīm. in quib⁹ bñplacitū est deo/qz sperauerūt sup miscdia ei⁹. Sz ecce iam aduersa pascit et inclinata ē dies qn̄ ad se me vocat op⁹ dei/simul et vie lassitudine quietē te petere suader. Expectet p̄ reli quis multa enī querēda supsunt sequēs dies. Voluc̄er. Expectet placet si pri⁹ audieris sub exēplari modulamie/q̄lis sit vt cū recogites/germani tui status.

Quintū et Ultimū metrū prīmi libri dactilicū tetrametrū hypercatalecticū. currit cū quinto quarti de conso. ph̄i. Boetij. Si quis arcuri:

Unus et multis nauca profundo
vum regit nauē. ventus et imber
Et procellarum turbida moles
Si repētinis motibus vrgent
Prōimaz nautis crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Nititur fisis arte magistra
Nil in expertum corde pauent
Segniter linquens omnia solers
Zenrat/ut nauis litora capter
Si malivero tanta molestia
Seuiens pestis/iamq; latratu
Terret auditum scilla canino/
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in precepis vltro laborat
Scitq; nauclerum stertere puppi
Obstuper talis quis/nihil vltra
Viribus fidit/spes nec in arte est
Respicit celum vora deo dat
Aur mari seſe deſicit alto
Audus enatans. si scopulosum
Prominenſ ſacrum ſuſcipit ipſum
Vel ſinu tuti conditū antri
Laudat ecclſum/gratior illi
Dicit euasi ſorte benigna

O reſeruatum sanctius olim
Obsequi fas ſit xp̄e tibi me
Rursus aut ſi me nauigio das
Utar illo fac proſperiore.

Explicit liber primus:

Incipit liber secū-

dus. Prosa prima. // Donicus.

Ecce nobis/o voluc̄er/altera dies fulſit illa p̄tinuaueris p̄ cor effari/q̄ cepta ſunt. Voluc̄er// Deminulti puto ſub qualit ſilitudine fine accepit beſterna colloctio. Nō oīno diſſimiliter/ nūc aduena n̄ ec pcella publici ciuilisq; naufragij ſulte fugiēs/in locū ſatis abditū/velut in quādā ſecuritatē insulā ſe recepit. Illic more ſolitarij ſedens leuat ſe ſup ſe. theologiā habēs ſolatrīcē/que doctriꝝ eſt discipline dei et electrix operū illi⁹. q̄ ſobrietate et prudētiā docet et iuſticiā et virtutem/quib⁹ utili⁹ nihil ē in vita hoīb⁹. Dec erigit ad ſpēm futurop⁹/que admodū ſeti gimus/afferens q̄ nō ſunt dignae paſſio-nes hui⁹ tpiſ ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. Addēs q̄ ſpēs non ſfundit-ita tñ ſi ſit vera ſpē. nō ficta. nō fallax. nō temeraria. Est itaq; repromissio neq; ſi maſſalē ſplurimos blādiētes ſibi viere mūdo dum eras florida eſt/ pueri poteris cū voles/ tanq; videlicet ex p̄p̄is virib⁹ nō dei dono ſiat queriſio. Sunt et alij q̄s eo periculosi⁹ ſubtili⁹ decipit eſtimatio ſua dū caſus peccatoꝝ varios q̄s ppetiuntur emēdare nō curāt. vnuſt poti⁹ ad ſupbiaꝝ. reputantes ſimile aliquid ſecū fieri cū aplo/ cui dat⁹ ē ſtimul⁹ carnis/ne magnitudo reuelationū extolleret eū. eis aut̄ ſicut aiunt ne magnitudo virtutū. Ab alijs migrat Judas. i. p̄fello ppter multitudinē fuitus. Teder enī ſi pudet eos totiēs ad p̄fello res deducere lapsus ſuos/a q̄b⁹ abſtinere vel nequeūt dño pmittēre. vel nō ſatis vo- lū. Sunt q̄s ſcrupuloꝝ inq;etudo/et cor- dis puſillanimitas ita perturbat vt vix relatiuſ ſit i eis ſpeſ loc⁹. Sufficit alijs ſci- re de ſpe p intellectū diſſerere/dicentib⁹ in deo ſolo ſpē eē reponēdā q̄s neſciat/veꝝ apud tales null⁹ pene ſpeſ vel ſenſus veſef fecit⁹. Inuenies alios ſperātes in miſe ricordia dei/q̄s ad hoīes nulla flectit miſe ricordia. venia nulla p̄z. Quid q̄d despe- rat alij de dei bonitate/ ſi non ſuauitatem bb

De consolatione theologie

dulcedinis sue expimento iungi gustet, quasi iam cœvelint nō spe sed ipa re beati / et possi dere hereditate sanctuarium dei. neq; else in laborib; hoīm/ neq; cū hoīb; p tentatōnes flagellari. Alios videre est dū eos paus; lulu visitat de in opulento et intimo bone spei sensu p̄tinus extollit/sibi magnos esse proprie vite negligentes/et seueros alienē censores/arrogātores demū/ vnde humiliiores coraz deo et hoīb; et sibi viliores esse debuerat. Quid porro dicem⁹ de duplicitib; bus corde qui duab; vijs niti volūt, spem in mundo ponere, et spem in celo collocare cupientes. Quid rursus de ingratis largūtori deo/p omnib; bonis vel nature vñ for tute vel grē. Qui vñā saperēt illā sapiētis graue vocē. Ingrati spes tanq; hiber; nalis glacies euaneſcat. Alior; vox ista est. certus sum me saluandū. neq; enī fecit me de⁹ vt dāngret/qui vult oēs homies sal uos fieri. Alior; est iniqtas mea dicit ali⁹/imitator. Layn/ q̄ ut veniam merear. qd conabor. qd sperabo. Laxis habeb; nis vñā alter certā dānationē suā p incerta faciēs. quicqd inq̄ egero bonū sit aut malum/qd de me statuit de⁹ illud fiet. Mirūz vero cur nō vñā argumēto simili dū medi; cinā vt sanct̄ vel cibū vt riuiat sumere mo netur. qz p̄sciuit vñāz dcus/qñ moriet aut viuet. Bonicus Beal⁹ est volucer/ cui⁹ est vere nomen dñi spes eius. et non re spebit in vanitates et insanias falsas/ qua les cōmemorasti. Sed reuertor ad adue; nam nostrum. Nōne quoſo retorquet fre; quens sue p̄siderationis oculos ad pteris ta/que vel p̄culit vel alioz exemplo pferre potuit. Volucer Rētorquet quidē/ et id crebro grās inter tristiciāz simul et gau diū. spem et metuz agens deo. nibil solicit⁹ iuxta monitōez apli. nisi vt petitiones sue innotescat apud deū/p sua suorūg libera tione. consolatione. et salute. Bonicus Juste vero grās agit. quis enī nō eū fe licem ex hoc vno si cetera decessent/ iudicas terit q̄ deformissimā et horridā nedū ciuitatis p̄clarissime. sed toti⁹ regni nup flore; tissimi desolationē/ non dicā experiri in se sed nec oculis inspicere cōpellit. Non ele gimus Augustinū ea tempestate q̄ obside baſ ciuitas sua/pot⁹ morie a dño perisse et impetrasse p magno munere. q̄ mala gentis sue corā cernere cogeret. Dic et ma tathias princeps dū videret mala que fie;

bāc in pplo iuda et hierlm. Vemibi ait. vt qd nat⁹ suz videre p̄trōez pp̄li mei/ et p̄ti tionē ciuitatis sancte. et sedere illic cū daf ī manib; inimicoz. Mors ē historia de catone q̄ mortē crūtā inferre sibi maluit/q̄ in discidio ciuili viuere/ ipmgs videre tāte tē pestatis auctorē. Volucer Est vt dis cis monice. Bonū nihilominus crebro p̄ oculis cordis sui/ q̄t indignissimas subsā natōnes. q̄t opprobria pessimoz. imo for tasse carceres et vicula. multos et innocēti bus caris suis. p̄ fide. p̄ iusticia. p̄ pace rei publice. p̄ integritate regal' domini ppeti necesse ē. Quinetiā videre sibi videt/ non nullis h accidere eo dūtakat q̄ sibi vel affi nitate vñ familiariitate vel cause filiis defen sione/pariq; zelo p̄iucti sūt. Lis obiectari p̄torea/ q̄ maḡ mali radix et origo ab illo. p̄ cesserit et aucta sit. Venisse aut̄ ips⁹ qñ indi cū cū suis recipiet/imo et refuga fac̄t. exul ignomiosus et abieci⁹/ nec aspectu publico dign⁹/ia recipi. Atuero trāncit bas et si miles p̄tumelias/ i spem vite eterne/sciens q̄ nō ē seru⁹ maior dño suo/ que ncdū beel zebub appellariūt/s; ad mortē vñg p̄secuti sūt. Formidat p̄inde q̄ apud deū nō sit di gnus habit⁹/ q̄ cū alijs silia patere. aut tē; perauit i illo flagellū suū q̄ vincit i marty rib; p̄cēdo p̄fessorib;. Aut noluit benigni tas sua addere tristiciā sup tristiciā suis. p̄ se orātib; amicis. nec veritatē in ei⁹ oppro brio yehemēti⁹ culcari. Aut ad extremūz refuat ipm ad alia certamina. Aut ita fieri voluit/q̄t in solitudine qdā segregat̄ exer citet liberi⁹/ et scopat sp̄m suuz/recogitans oēs ános suos i amaritudine aie sue/ vt sans ciuīs deinceps ad anterioria se extēdat. Bonic⁹ H̄ero volucer vtet oia in bo nū de⁹. cui⁹ sapia attigit a fine vñg ad finē fortit/ et disponit oia suavit̄/ q̄lē ei comitez esse p̄memorat̄ es. Volucer // Lōfidit talit euētuz sibi deo p̄picio. et i hac medita tione iſtituit alterā sue p̄solatōis cām p̄ci puā/q̄ versat̄ i reuelatōne regimis mūdi/p̄ scripturā sacrā q̄ deo dicit. oia in sapia feci sti. Errursus Dia quecūq; voluit dñs feci in celo et i tra i mari et i oib; abyssis. q̄ volūt as sicut sp̄ efficax. sic et iusta ē/ sine q̄ factū est nibil/ vñg adeo q̄ neq; foliū ab arbore neq; passet i terrā/dicēte xp̄o/cadit sine ea. Yehemēs p̄suis h ē diuīc libertatis i om̄i actōe p̄currētis exp̄ssio. Qui voluntari n̄a vt p̄formet optet. Nā q̄s es o bō/loquitur

Liber Secundus

54

theologia/q̄ diuine voluntati p̄sumis obſi-
ſtere/vl aduersus eā temerari/murmurare
Aide qd equiē. Aut te voluntati diuine cō-
formādo subdere. Aut q̄ ipa me ſubfumat
voluntati. Hac ſolidā de diuina puidētia
veritatē ſi phia plene potuſſ; attigere/vel
ſuis eā ſectatorib⁹ demōſtrare/theologiaz
ſupaddi p̄ reuelatōe; nō ita neceſſe fuerat/
q̄ui voluerit alios de q̄ phos ſignitōis
hui ſaluberrime p̄ticipes fieri. Phis vero
ſic eueit vt maior eoꝝ numer⁹ poneſter deū
nō minori neceſſitate/q̄ ſolem agere quic
quid agit. Unde ſic liber depromere.

Primum metrū ſecū

dili. dactilicū adonū dimetru catalecticū
currēs cū vltio primi d ps. phi. nubib⁹ at⁹

Diladiantia
Luce coruscus
Lumina fundit
Semper eodem
Diffila tenore.
Nescit auaros
Londere vultus
Non ſibi ſas eſt
Quin ſua virtus
Largiter omnis
Influat orbi
Philophantum
Turba priorum
Lege cohercer
Hac dominantem.
Libera dicunt
Non ſibi vis eſt
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti.
Perpetuata
Lege gubernans
Jugiter vna
Pens ſua fato
Stringitur arto.
Ergo rependi
Bracia qualis
Debet eidem
Id quia preſtat.
Preſter oportet.
Uana quid oreſ
Flectere querens
Ad tua vota
Qui manet idem.
Deutius error
Iſte ſacratae

Religionis
Degradi omne
Robit et aufert
Hed nec egere
Credere ſupremum
Duoq; creato
Dat ſibi laus eſt
Ult placet et vulc
Dat ſine motu
Luncta moueri

Secunda proſa ſe-

Dcundi libri
Dilosophia voluerit nūqd nō
apd Boecii vtrāq; ponit et ſal-
uat libertatez/dei vices et nature
cuimſlibet vteſis rōc. Volueret **L**oſti-
tur i ſupiori lumine potuit ita videre **B**oe-
ti q̄lit nec platonici nec stoici i lumine ſolo
phie vſati viderūt. Alioq; ppetuitatē mū-
di/ut alio mō nō attingā/ neq; demōſtra-
re conati fuiffent/ex carentia libertatis ad
vtrūlib⁹ prime cauſe.de q̄ canit theologia
dixit et ſacra ſūt. mādauit et creatā ſūt. Nec
mirādū h in phis q pfecțōe et actōe prie
cauſe venabā ex inspectōe creature viſibī
lis/in q nō eſt p expimētu repire/q̄ aliq ſit
aut poſſit eē creatō. Hinc p principio pcre-
bruit apd eos ex nihilo nihil fieri. Sz h ali-
bi lat⁹ tractāda ſūt. Et amplectēda theolo-
gie traditō p ſcripturā reuelatā q diuina vo-
luntas agit ad extra libere. Idictrōe et ad
vtrūlib⁹ ſic historial⁹ et pphetic⁹ ſcripture
decurſus palā mōſtrat. Lui rō ē quā phi-
vel negauerūt vel nescierūt. Ve q̄ppe nō
ideo vult res ad extra fieri q̄ bone ſūt/que
admodū mouet hūana voluntas et obiectō
ne boni veri vel apparētis. Eſt eō poti⁹ q̄
ideo res ad extra bone ſunt q̄ de vult eas
tales eē/adeo q̄ ſi veller eas v̄l nō eē v̄l ali-
ter eē,id q̄ iā bonū eēt. Propterea bñ enū
ciavit magn⁹ Ambroſi⁹ poſt Basiliū/p
voluntas diuina nature prima let ē. Deniq;
voluntas etiā creaſa ſi pcedaf immobilitari
circa volitōe alicui boni h nō ē niſi reſpe-
ctu finis. et eoz ſine q̄bo finis haberi n̄ pot
Quis vero negauerit diuina voluntate nō
aliū habere fine que velit/niſi ſe. qm ppter
ſe fecit oia. et ppter ſe erat anteq; fierent oia.
qualia pstat non eſſe neceſſario onera ad
volitionē ſeu pſecutionē finis hui⁹/quare
nec neceſſario volita ſūt. **S**ec⁹ i coicatō
ne diuinaꝝ perſonaꝝ ad intra/que in ſua

bb 2

De consolatione theologie

necessitate p̄sistit sicut ī sua necessitate vult sedē. Qualis itaq; reputāda eēt diuia p̄fectio si ex p̄ductōe creaturā depēderet quas ī sui p̄paratōe p̄stat esse q̄si nibilū et inane. Ita vt mirādū potius videat imēsam p̄fectōe fuisse dignatā res tāte imp̄fessionis / et cuiusdāz vilitatis p̄ducere ac rengere. q̄s si repēte destrueret vel in vnū confunderet. quis ei dicere posset. cur ita facis.

Cuinetiā theologia volēs ampli⁹ capti uare oēm intellectū in obsequiū fidei xpo/ suit in memoria diuinorū mirabiliū escāz quā dedit dñs timētib⁹ se in eucharistie sa crāmeto / vbi relucet incōprehēsibiliter q̄ sup oēm sensuz. sup oēm nature cois ordīnē deus pōt/ scit et vult q̄tidie mirabiliter opari.

Ad p̄solutionē igit̄ aduenē n̄rī p̄ recognitatis alioz calamitatib⁹ et angustiis theologia sumit initīum a prima et sup̄ma cā que de⁹ est. In cui⁹ ditione cūcta sunt posīta. et nō est q̄ sine possit resistere voluntati. De hinc ad inferiores effectus se deflectit.

Phia vero queris ut sepius p̄cessū retinet ab inferiorib⁹ et cognitis/ ad superiores et latētes causās ducit rōnis se subleuās.

Occurrat aut̄ primū in h̄ p̄cessū mirabilitas rerū infra labētiū. variabilitas sortis būane/q̄ nunq̄ in eodē statu p̄manet. De nūq̄ p̄fusio quedā et imp̄fectio eoz oim q̄ mūdus inferior ostērat ut sit diuinitie. opes dignitates. regna. gloria. voluptates q̄ fre quētiū in p̄traria dilabūt. Sed inchoat protin⁹ ab alto p̄egrinus n̄rī fide fultus Et qm̄ sicut solēt maiores mot⁹ impedire minores ita grauioris mali recognitatio sufferritā leuoris facit eq̄nimore. Cūlūt ecce sup̄mus iūdex deus put̄ edocet theologia q̄ ab initio mūdi vsc̄z bodie et ī secula/ sup̄plihs infernalib⁹ ageli multi et hoies crūcienf. vult alios in purgatoriū locis penitandi. queri n̄ audes neq̄ debes/ vult aut̄ viatores hoies tribulatiōnib⁹ multis exerceri. Tu q̄s es qui queritando p̄radicas.

Quid magnū si corrūt et pereant q̄nq̄ p̄itura. si moriunt̄ aliquā morituri. Hoc vero magnuz est elaborare q̄ fine cludat vita/ semp̄ victura/ vel ī societate beatorū vel in dānatorū calamitate.

Monicus // Sētio volūcer q̄ ī alienorū sicut et ī p̄priorib⁹ malorū meditatiōe/ tent̄ nō est aduenē n̄rī infima sectari scādit. ptin⁹ ad sup̄ma velut in arcē supra quā nō est altera. videat aut̄ ne cadat.

Est enī vt aut̄ lapsus iste sapiētū d

prouidētia dei cū arbitriū libertate. Vides at insup̄ ne dū fragilib⁹ et caligatib⁹ oculis incircuſcriptibile lumē nitit attingere/ de⁹ mergat̄ ī tenebras dēsiores exp̄explo nictico racis/ qđ inducit Aresto. ad nitidissimam solis luce. **V**olūcer // **T**utakē monice fides illuminās tenebras suas/ et acīē men- tis inualidā sua luce collustrat/ vt in tā ex- cellenti lumie figi possit/ eiq̄ sit delectabili. iocundū. et salubre/ videre lumē diuinū qđ absq̄ ea odiosus foret noctum et triste.

Proinde iā accepisti qđ de cogitatiōne ne dū alienē sed p̄predānationis agit. **V**e- rūtū ad intelligētiā hui⁹ rei ne vel incredi- bilis vel scādalosa sit ad cognoscēdū. Pre- terea q̄liter et in q̄b̄ būana volūtas diuine debeat p̄formari/ rememorāda ē distinctō de tripli volūtate/ put̄ ad oēm appetitus nomē volūtatis se p̄tendit. **E**st in sup̄re- mo p̄prie dicta volūtas rōnalis insita por- tionī sue sup̄iori/ q̄ ad leges p̄uertiture eternās. vel ad vnicā pot̄ eternitatis legē sua fecunditatem seu virtuositatem multiplice. **E**st enī iūcta sapientē dei spūs vnicus et multi- plex. **H**ec volūtas ita semp̄ p̄formis eēt te- netur diuine volūtati cognite/ vt aduersus beneplacitū suū nunq̄ remurmuret quasi vel iniusta sit/ vel irrōnabilis aut incōpo- sita/ crudelis et inūda. **H**ec volūtas ī beas- tis spiritib⁹ ita diuine p̄ūnca est immobilis/ vt sicut ipi cū deo vñ⁹ sunt spūs. ita sic vñ⁹ velle et vñ⁹ nolle/ qđ amicorū esse p̄priū etiam phia tradit. **D**inc p̄ psal. Absor- ptī sunt iūcti petre iūdices eoz. Que pes- tra xps est et de⁹. qz xps de⁹ cui sancti iūdices seculi ita iūcti sunt vt absorpti videan- tur in deo et vñ⁹ facti in p̄minione volun- tati cū eo. **B**orro volūtas h̄ ī viatorib⁹ bo- nis diuine volūtati cognite. licet mobiliter. p̄formis ē/orās ex instituto tpi. **F**iat volū- tas tua sicut ī celo et ī terra. qđ in orōne sua seruauit dicēs in agonia posit⁹. Abba p̄r- oia possibilia sūt. trāffer hūc calicē a me. s̄z nō qđ ego volo s̄z qđ tu. **L**ōsistit in hac cō- formitate et applicatiōe volūtarū ad primā et inobliq̄bilē regulā diuine volūtatis re- critudo co:dis n̄rī/ quā p̄sequit exultatio- leticia/pax/iocūditas/acvniuersalit̄ oēbo- nū/qđ vidēs in spū. xphā clamauit. Quaz bon⁹ israel de⁹ his q̄ recto sūt corde. **Q**uo p̄tra pessim⁹ iūdicat deus ab habētib⁹ cor- distortū/ q̄lit̄ ē ī hoib⁹ malis hic ī via. flexi- biliter sūt. in dānatis vero cū obdurate

Secundū dūmetū se

Quādūmētū se
Tūcūdūmētū se
Johannes dūmetū se
Johannes dūmetū se
Aurelius dūmetū se
S̄ebastianus dūmetū se
D̄omini dūmetū se
Iudea dūmetū se
Ḡl̄ia dūmetū se

sempiterna. Altera voluntas est inserta portio
tione rōis inferioris, q̄ qdē altera dī nō in
substācia. s̄z q̄r̄ ouertit ad leges vel res infe
riores/ clōgata quodāmō a prima luce/ v̄b
tute eo tenebrosior et debilior effecta/ q̄ ma
gis ac magis i inferiori oblectatōe et visio
ne se ouertit innectit et deimergit. Ita ut ne
queat q̄nq̄ oculos tenebris assuetos/ i su
pernā veritatis lucē attollere. Sicut ocu
lus carnis posuit et reclusus vbi sol materia
lis occidit vel occasui. p̄im⁹ sc̄aligat. hāc
volūtate inferioris portionis q̄nq̄ voca
mus appetitū sensuale nō generalit/ s̄z put
nat⁹ est obedire rōni. et ita liber ē p partici
pationē. Sc̄dm quam volūtate p̄mitit
nos dē multa velle vel optare fieri/ quorū
opposita vult absolute diuina sua volūtas
vt pius fili⁹ bona volūtate vult patrē vine
re/ q̄ē deus mori statuit. Hec m̄ in tamū
recta est si volūtati superioris rōni/ sicut il
la diuine/ nequaq̄ remurmureat. Tertio
modo sub volūtatis noī late sumpto cō
plicat⁹ oīs appetit⁹/ qui nō iunctā ratio
nē sequi h̄z. vt est in hoīb⁹ de dupliciti volū
tate priori. sed regit et dirigit m̄modo/ q̄si
regulata ab intelligentia infallibili quede⁹
est. qui sic res ordinat/ vt eas p̄ prios mor
agere sinat. Propterea volūtas hec nullo
pacto h̄rio p̄t esse vel aduersa diuine vo
lūtati. cui⁹ solum insitū vel instincū oī se
quit. Quo sit vt in brutis nō habētib⁹ con
iunctā sibi rationē culpa careant mor⁹ sen
suales/ quales in singulis variant fīm na
turā hui⁹ sp̄ci vel illi⁹/ q̄s oīs in hoīb⁹ qdā
modo aggregatos inspicimus.

Secundū metrū se

cundi li. dactilicū archilochium p̄stans te
trameiro buccolicor trib⁹ trocheis. cōcor
dat vltimo boetij. Quā varijs terras. si cō
binen flueedue in vñū versum.

Quod subiecta modis animalia
q̄ passionibus sunt
Trudelis leo. tigris et aspera
Trut aper furore.
Indomitus siluas onager colit
Unicornis atroc
Lascivit vitulus. petulans caper
Ecce quis superbus
Alistus frātus vulpi. lepori timor
Os vorac lupis et
Lividus est catulus. sus sordida
Cardus est asellus

Ursa feror. prudens elephas/ sibi
Lastitas amica.
Lurtur fida pari simplex quoq̄
Stulta corde perdix
Pavo gloriū et zelotipus
Est auara cornix
Felle columba caret. canit omnia
Dubo dira planctu
Est apis arguta mira facit
Arte mel fauosc
Prouida se formica regit/ pigra
Vult cicada soles
Tuisus aves. lucius pisces rapit
Est odor vulturi
Pugnaci gallus est pectorē.
Diluus est inertis
Quis philomena modos vestros capie
Ac alauda vestros
Tales innumerā animalib⁹
Inditas videbis
Conditiones/ quas natura dat
Alma cuiq̄ sparsim
Omnia ppulcro regit ordine
Noctua nulla culpat
Nullus et error inest/ industria
Luīs mira valde
Alt hominis ratio complectitur
Omne tale sparsim
Per varias species rectrix data
Lui necesse cunctos
Affectus iusto moderamine
Temperet regatos
Si renuit peccat/ fit seruacōs
Turpiorq̄s brutis
Sterratio/ fiet sibi subditus
Lius appetitus
Ec dominatur ei/ q̄ si nequit
Daud ream putato

Droſa tertia secun

di li. / **D**onicus.
Ieret me mei vehemēter meiq̄
similiū crede volucr dū ista per
pendo. videns iniqtatē et cōtra
dictionē in hoīm ciuitate. vel regno spūali
vbi summa tranquillitas eē debuerat/ vbi
par erat volūtate quālibet inferiorē parere
superiori/ s̄z hoc euerso turbatōq̄ ordine vt
pax abscedat necesse ē. nā pat qd alind est
q̄s ordinis trāquillitas in impando et obes
diēdo. **V**olucr. **O**bedit monice siva
lidū fuerit. si vinat et efficat imperiū/ cuius
modi vinacitatē/ grā virtutesq̄ cōferunt
bb 3

De consolatione theologie

Scipue iugis exercitatio voluntatis superioris
ut ad diuinā se uertat videat. obseruet in
hereat. Ita cī fieri ut ipa roboretur / debilitate
tur inferior ī tracū suo. aprior effecta susci
pere for̄mā vel influtū seu virtutē a supio
ri deriuata. Imitād' ē ih̄s factus nobis a do
sapia. q̄ suscepit et oñdit in se qd agere de
beam'. In q̄ p̄ter voluntatē diuinā erat enī
de' triplex quā dicitur' voluntas innēta est.
Voluit fm primā assidue q̄cqd de' voluit
laudās et approbās ordinem diuine sapie
bonitatis / iusticie / in oibz q̄cūq̄ voluntas
fecit in celo p̄ saluatōez. in oibz abyssis per
dānatōez. in terra et in mari p̄ quādā saluā
doꝝ et dānādoꝝ variā agitatōez. Nos ita
q̄ ih̄m fm hāc voluntatē debem' imitari. et
si nō v̄squaꝝ possim' ex equo dū bic vi
uum' qn̄ nōdū confirmati sum' qn̄ p̄ alterā
secūdaꝝ voluntatū distracti p̄t in nobis h̄
voluntas et turbari. imo et ab actu suo peni
tus impediti / sicut et iudiciū superioris rōis
fm qd dirigiſ p̄t absorberi. Hec in xp̄o
sicut in beatis. q̄ fm hāc portōem beatus
fuit in via xp̄s. A hilomin h̄ voluntas in
xp̄o voluit ut inferior duplex voluntas age
ret motus suos in oibz absq̄ pctō. hic doluit
hinc tristis et mest' fuit. hic orauit. hic misere
ricordia motus est sup turbas et egrotos. hic
lacrimat' est. hinc questus est tāq̄ sensuali
tatis aduocat'. de' deus me' vt qd dereliqu
sti me / qn̄ portio inferior absq̄ vlli' solas
tionis redundātia superioris ad ea dimersa
erat in acerbissime passionis abyssum. Re
mo aut̄ vñq̄ carnē suā odio habuit. Hinc
postremo cū clamore valido et lacrimis do
supplicās. expirauit. Exemplū igi' nobis
dedit de' ut quēadmodū iuxta banc dupli
cē voluntatē fecit. scdm quā erat viator. Ita
et nos faciam' tā p̄ nobis q̄ p̄ fratribz plo
rem'. orēm'. tristes sim'. et clamem'. q̄ sic
est voluntas dei cui superior nrā voluntas co
formis ē si bona ē. Losurgit inde meritū
multiple si nō dimouet a statō sua. Hē si
pter motus inferiorum illi' duplicitis voluntas
nis nibil v̄spiaz mali agit qd diuinē sit ad
uersuz. Monic' // Sed qd ager paup
cul' et infelix viator venūdat' sub pctō sen
tēs cū ap̄lo alia legē in mēbris suis repu
gnatē legi mētris sue et captiuitatē sub pctō/
qle ph̄i exp̄i sūt. Quis ei viuēs exp̄s eē p̄t
s; originalis cārā corruptōis fuit eis inco
gnita quā theologia ūvelauit. Nōne dūco
nat anim' assurgere ilico q̄si paralyſi dislo

lut' aut̄ debilitat' colubr relabit'. Venob
viatoribz q̄s fatigat et sep̄' inturbat volū
tas inferioris rōis. enītes ad se trahere supi
orē recitē voluntatē / p̄dcre qui somus ori
ginalis / quiori peti actualis / quissimo inē
terate p̄suetudis. et sup oēm modū ingenti
mole obduratois. q̄lit i xp̄o nec fuit nec eē
potuit. nec silē in bīs. ¶ Volucet' Ex
clamem' monice cūz ap̄lo. Infelis ego bō
q̄s me liberabūt de corpe mortis b'. Hub
inderūdeam'. H̄ra dei p̄ ibz in xp̄m. Dicā
eidē. fiat nob̄ dñe fm iudiciū atz desideriū
nō inferioris s; superioris rōis atq̄ voluntas
tis. fiat i nob̄ sicut i celo fit vbi mot' regla
ris primi mobilis tāq̄ rōnalis / ipat obui
as reuolutōes orbiū inferiorū siue planetaꝝ.
Porro ūnitamur vt possum' retinētes sal
te in suspēso qdā / liberq̄ arburiū ne p̄cipitā
ter eliciat actum suū qm̄ i bac vi suspēsuā
(sit velle sit nolle sit act' medius) saluā p̄ci
pue libertas arbitrij et sua i nobis utilitas;
Alioq̄ sine suspēsiōe tali vel renisu voluntas
inferior fortificat assidue. rebellior qz et i
domabilior efficit. v̄spadeo q̄ silis fit iu
mētis insipiētibz q̄ caret arbitrij voluntate
sup̄ma. imo v̄o plurimū differt. q̄ subster
nit et fuire facit sue libidini dñaz voluntatē
deterior effecta brutus. q̄ seuissima ē iniusti
cia ferēs arma. ¶ Omittam' eos q̄s ad hāc
fuiturē malitia p̄trabit. loqm̄ illos q̄ iu
diciū rōis (q̄ libertas radicaf) v̄l nullū bñc
vt infates et fatui. vel impfectū vt pueri vel
iualidū vt semie. nāq̄ variū et mutabile sp
semia. ¶ dō si cā cogscit cur pueroz sit imp
fectū et mulierū iualidū iudiciū. Credi nō
p̄t quātā turbā hmōi pueroz et puellarū
int̄ barbaros boies exp̄imur. Multi mul
ta sup̄ bacre locuti sunt. astrologi. medici.
ph̄i. et bi vario mō. poete. magici. p̄phe falsi
vel idolatre. Propheta ver' tandem dixit de
deo. Qui finxit sigillatū corda eoz. q̄ intel
ligit oīa opa eoz. Et sapiēs. Lor regis in
manu dei ē q̄cūq̄ voluerit. declinabit illud.
Qui fm aplm'. Lui' vult misereſ. et quem
vult indurat. Theologia v̄o recipies ex oī
bus priorz dictis id qd p̄babili' ē. et impro
babilia reūcīs. p̄flat et colligit p̄ statu vie
et nature destitute cām talē. ¶ Itaq̄ sic aīa
rōnalis depēdet a corpali dispositōeyel ar
monia. nō qdē in eē cū sit īmaterial' et imor
tal'is. sed in opari in corpe. Ita fm varias
oparōes suas p̄supponit et req̄rit diuersas
dispositiones armonicas. vñā habet vt in

Liber Secundus

55

formet et sustentet corpus. altera ut vegetet et augeat. altera ut moueat et sensificet. **L**ibet quidem non uno modo sicut nec unus est sensus carnis. sed est exterior et est interior multipliciter. quod inter harmonias non dubium quod per se in perfecto secunda excedat. secunda tertia. et ita de reliquo. Neque negat aliquis quod in predictis operationibus vitat et vegetat anima rationalis organo corporeo sicut est forma corporis organici physici hominis in eis constitutus. **V**erum super est alia perfectior operatio rationalis anima supra brutales. in qua ponit cum angelis quam operationem dicimus intellectualē. In qua radicatur libertas arbitrii quam libertas est facultas rationis et voluntatis. quod nec voluntas sine ratione eligeret. nec ratio sine voluntate vellet. libertas idcirco appellatur virtus vim. **R**ursus libopatio intellectualis quaevis in se non sit organica. proponit tamen dispositionem organicae in sensibus presentium interioribus perfectio et lucidior et quietior quam aliqua sit alia. **O**mnia enim intelligentia sicut dicit aristo. necessaria est fantasmata speculari. **Q**uānis autem etiam et Algazel cum similibus tradiderint intellectum desuper illustratores ab intelligentiis sine sensu proprio vel inspecto fantasmatum posse suscipe. hinc prophetias et divinationes tam in vigilie quam in somniis saluare nuntiū. sicut aliquis tradiderunt fantasmas oculis brutorum et hominum celestibus corporibus exoriri. longuvero preceps esset opiniones singulas. **R**edeam ad open diū. et dicam ut ceterum quod intelligendo primitus et species intelligibles elicendo. necesse est fantasmatum speculari. non certe qualiter sed ordinata pura et lucida. si libet arbitriū debeat esse perfectum stabile et integrum. **A**lii autem mille modis immo innumeris contingit istaz quam visus liberi arbitrii praesertim armonica dispositio non totaliter impediri. ut in infantibus et fetus et ebrios et animalibus multis non imperfecta habet ut in pueris. non instabile et variabilis ut in seminis et in ovo generaliter quam variis passionibus affecti sunt. tandem integra vita habet hominem dispositum ad quecumque intelligibilia propter defectum prorsus et naturali vel accide tali complexione. **N**on sicut diversi viget visus liberi arbitrii. quod in ipsis alteri in aliis. et neque in variis. **Q**uid dicimur diuersis hominibus cum varietate in diversis corporibus. immo eodem die et fere de momento in momentu cogitat homo quod se discusserit acriter in seipso. non famelicus aliter indicat quam repletus. sobrius quam ebrios. manet etiam ira successus. vigil quam somniculosus.

amans quam inuidus. tristes quam libidinosus stimulatus. buxillatus quam exaltatus. **E**t in quo reliquo sine numero. Reges tamen adhuc attigim melacolicas fantasias quae infinitas medici tradidit et buxillatus corruptio varia generatas. formata ei gratia exempli fantasias sumis grossis obtenebrata fantasmatata crux et horrore. sic puer solitudo te nebris inde clamans et fugiens. **Q**uia ex te tristes sunt aliqui. aliqui ediverso ioculariter leti.

Tertii metrum secundum

Dicitur dactylicum petamerum saphicum. **P**lendidus solis radii videtos exhibent se et tu tuum fideli. **D**um serenus sit medioglossus purus. **A**ler. immo perspicuum resurgens. **B**uttileroris pluviae ve dense. **R**arus aut nimbus vel opaca nubes pendulum si se per inane librant. **F**rangitur circa radius cathecum. **V**isibus falsas tribuit figuram. **D**ille portendens oculis colores. **I**ridis micans pluviosus arcus. **H**alo lunaris varia vel ortu. **S**ol vel occasu specie nitescens. **C**par in obiectis speculis videtur. **I**n quibus distant color et figura pro situ tali variarum formarum. **E**st agens virtus anime suprema. **Q**ue relucescit radians in ima parte passiva species in actu. **E**fficit ducit sed speculatur. **P**er primus grossi simulacra sensus. **S**piritus que fert cerebri medullis. **D**um quibus sumos recipi putato. **D**os vagos turpes fetidos et atros. **A**lteris mulcens nitor est et ordo. **P**ulcher aptatus numero placenter. **C**on habet causas sapienter aptas. **C**ur sit elusus rationis visus. **A**rbitrarius plene nec inest facultas.

Prologus quarti metri

d. **H**onicus. **P**otest intelligo volueret quod late patet ista de fantasmatibus cordis et fallacibus in diversis animis et corporibus. **F**allacibus et membris de his hominibus fragilitatis et imperfectis sunt. Nam quodlibet inuenient aliquis quod practicis incommodis vel in aliquo non sit obnotum sed quemadmodum in vicibus orationis dicitur. Optimus ille est qui minimum vegetatur ita libet ille dicendum est qui non ultra coquere boiem modum melacolicus fantasmatibus irretit. **R**edeat

bb 4

De cōsolatione theologie

Fvero sermo n̄ vñ sump̄it exordiū ut cōsolus sibi fiat. **V**oluc̄er! **R**edeat volo: p̄misim⁹ qđē inuestigādo p̄solatōe adue- ne n̄ i sup̄ p̄mitōne gētis sue/q̄ eū theolo- gia ad p̄formādū volūtate strā diuine volū- tati primi⁹ anbelat. Ita enī habitur⁹ erat cor rectū ac pindē leuū/pacificū/ et trādiluz. **S**ed qm̄ de q̄ volūtate f̄mo fieret ignora- ri poterat/distincō trimēbris de volūtate subiuncta ē. **R**edda, pindē rō cur in volun- tate p̄pedis libertas arbitrii/q̄ facili⁹ appa- reret q̄liter adiuua. **P**rogrediētes igit̄ dicam⁹ q̄ intellect⁹ postq̄ inspererit fantas- mata/p̄t inde sp̄es intelligibiles elicere. denudādo quodāmō eas a naturali p̄ditōne et i eis effodiēs agalma sp̄uale. **H**ē simu- lacrū vel p̄ceptū nūc v̄lēm̄ nūc specifīcū. q̄ facto intellect⁹ talit actuatur⁹ iā p̄t rōcinari nō iſpecto fantasmate/iā silogisat. discrit. **R**egulas artiū sibi format generales et in- fallibiles ad exēplar artis prie. **N**e q̄ negā da ē hec vis intellectuia. cū d̄ p̄tute estima- tina fateamur q̄ ex sensatis elicit sp̄es isen- satas/ut ouis inimicitiā ex figura lupi. **A**t vero dū semel actuata fuerit p̄ fantasmata ortū h̄ntria et aliq̄ sensuū exteriōz/ iaz p̄t alia sibi formare tal' generis i sōno v̄l' vigi- lia. alit nō. **L**in⁹ signū ē q̄ a natura ceci nō somniāt neq̄ fantasias de colorib⁹. neq̄ de eis sc̄ia z h̄ntria vllā. **D**eniq̄ p̄ p̄eplatōz et alibi dicēdū ēveit mēs ad intelligētiā purā et simplicē sine motu l̄discursu ad exēplar. **I**z īmpfectū valde simplicis intelligētiā dīne q̄ vñico p̄eplafituit p̄ntia p̄terita et futura et instar cētri intelligibil' stabil'manēs dat cūcta moueri. sic vñica et iuariata respiceret intelligit oia q̄ motui subiecta sit. **A**d hūc statū theologia suader aspirare cui q̄nto p̄ ḡmior tāto sublimior et liberior ē volūtatis q̄ velut et alto iubet et impat sensuali volū- tati. p̄t c̄ traciū sic nec p̄p̄t motū naturalis appetit⁹ n̄ deserit locū suū q̄ adheret dō po- nēs i eo spez suā fidē atq̄ dilectōz. **N**ō si iu- xta sapiētis v̄bū sic p̄turiētis cor suū fan- tasias patif̄ vt fit i sensuallitate n̄ dat ill' cor- suū intellectuale/nisi ab alto īmissa fuerit vi- sitatō fm̄ quā regif̄. agif̄ atq̄ dirigi⁹. n̄ qđē fatali necessitate seu fluctuatione fortuita. **C**olligim⁹ ei et imēsa dīne ɔgnitōis vi- uacitate lōge sup̄ n̄rm̄ cogscēdi modū sil' et ex volūtatis libertate q̄ ap̄d eā nihil ē for- tuitū. nihil causale. nihil insup̄ ad extra ne- cessariū v̄l' fatale. Rō primi ē qm̄ nihil agif̄ in mō/dq̄ ab etho p̄uidēt illō de⁹ cū to-

ta serie cāz etiā mūmar. **H**ec apud hoīes p̄t q̄z intētōz p̄defit effect⁹ ex variaꝝ iſgra- rūq̄ eis cāz p̄curſu/ quēadmodū videre ē i inuētōe thesauri dū terra fodit et excolat n̄ ut aux̄ inueiat. **H**ic orū habuit fortassis illō ars. q̄ v̄bi magis ē d̄ intellectu ibi mi⁹ d̄ fortūa. Recete qđē a dō v̄bi totū ē p̄t intellectū nihil ē fortūtū. **H**i v̄o fortūnā q̄s transfe- rat ad cāz p̄ducētē effect⁹ q̄ dicūf̄ i ordīe ad nos fortūti. sic primā cāz dicere possim⁹ ēē fortūnā qm̄ principalē et imēdiate occurrit ad oēz effectū. **H**edīs b̄ mō virgili⁹ re- rū epitetō fortune dicēs. fortuna oipotēs. et Salust⁹. **H**z p̄fecto inq̄t fortuna i om̄i redīnāt. **C**eter d̄ fati nēcītate liq̄t ex p̄mis- sis q̄ nihil i reb⁹ creatis tale sit facta ad pri- mā cāz p̄patōe q̄ nulla actōis nēcītate con- strigit neq̄ respectu celi neq̄ ūspectu terre et om̄i q̄ i eis sūt. **L**oagit tñ differētē i actō- nib⁹ q̄ dicūt naturales/q̄b⁹ n̄ ē ānēxa rō p̄- pria. nec ex p̄nti vllā h̄ntr libertatē seu p̄tū- gētā i agēdo ex p̄cipiēs suis īrīsec̄. **A**li- ter i h̄ntrib⁹ īnētā rōez q̄b⁹ īrīseca facultas est volēdī v̄l' nolēdī fm̄ iudiciū p̄prie rōis. **N**ihilomin⁹ si ad primā cāz natural'r age- tia retuler̄ illa n̄ necessario h̄z ūtigēter effi- ciūt mor̄ suos. hoc i miracul' fact⁹ circa so- lē. circa ignē. circa mare et bestias p̄spicuū fidelib⁹ ē. **H**afitaq̄ regla q̄ i oī p̄ductōe si p̄currit aliq̄ cā libere ūtingēter agēs q̄tq̄t fuerit natural'r coa gētes effect⁹ ille ūtingē- ter p̄ducit. **Q**ua i re p̄t⁹ q̄ act⁹ elicit⁹ create volūtatis sortis cōtingētiā et duplii radice ex sua īrīseca et ex sup̄iore dīna. **H**onic⁹ **I**az nō inuēcio voluc̄er his q̄ dicta sunt re- pugnādi/neq̄ alit p̄phie v̄ba loquēt⁹ apud boetiū d̄ fatali nēcītate ūcipiēda puto. scis attē cōturbari nōnullos ap̄d q̄s de⁹ ita cō- siderat tāq̄ rex sup̄m⁹ q̄ vñico sel' īmpio cō- stituerit vñiuersū mōm/dās vñicuīq̄ reip̄ priū officiū quēadmodū tēten⁹ rec̄stituit v̄l' exercitū suūv̄l' curiā iudicioz et legū aut artifex aliqd̄ horologiū. **H**ep̄ero deinceps manet q̄t⁹ neq̄ solicit⁹ p̄ singla. **H**itūt hāc estimatōz suā fulcire p̄ vulgariū illud aug- verbū. **D**ē sic res administrat ut eas p̄prios mot⁹ agere sinat q̄ et p̄phetico ore dīxit. ego sū de⁹ et n̄ mutor. **V**oluc̄er! **I**ta ē moni- ce redēt tales ad sup̄i⁹ ip̄batā philosophā- tiū opionē quā īsectat m̄lti seculariū ūrarū ac existimatio vulgariū/quorum videbis aliquos si ad scripturaz sacrā se conuerte- rint nihil pēdere aut īridere īm̄plicitatē ei⁹. eo q̄ mat̄ia p̄s cōtexit historijs. habeat

m^o inquisit aliud de narratōes historicas. q̄ et stili splēdore et rerū gestarū magnitudie nō inferiores existūt. Ulex m̄ h̄ int̄est q̄m historias h̄ scriptura sacra p̄t ī eis h̄ tēta reuelauit de p̄phetas lōge p̄t antēq̄ fie rēt. Ex q̄b pulcerime ac saluberrime veri tates elucescit. Elucescit p̄t diuina oīm p̄cognitō simul et puidētia regitua oīm q̄ gerūt tā in celo q̄ i terra. q̄ voluntati sue seruire facit vniuersa. nūc p̄ bonos nūc p̄ malos aduersus quā nō est sapia neq̄ filiuz adeo q̄ hoīes vel demōes implēt p̄dispositiōne reuelata dei. dū conat illā vel effuge re vel frustrare. Hūt in exemplū vendit? Ioseph/ t̄ exposit̄ cū alijs infatib⁹ ī aq̄s moȳses/ t̄ dauid a saule p̄secut̄. cū ceteris absq̄s nūero. Elucescit p̄tēra q̄ p̄nūciatōnes dei facte p̄phas vel scripturā. p̄dītōez se p̄ recipiūt l̄ exp̄ssa nō sit fīm varietatē meritoz vel demeritoz apud illos q̄b vel p̄ quib⁹ hm̄di p̄nūciatōnes fūt. Hoc de iona respectu nūnitaz. Hoc de isaiā respectu ezechie. t̄ ita de reliq̄s liquet. Relinquit id circa sp̄ hoīb⁹ dū viatores sūt p̄nīelocus t̄ pie oīois atq̄ p̄uerionis effect̄ nec ex immutabilitate dei vel p̄nūciatōis sue despatōi loc⁹ daf. Elucescit ampli⁹ nō eē seruiendū deo p̄ sola p̄spēritatis adeptōe vel aduersitatis emitatōe tpali/ q̄ veritas ī euā gelio manifesti⁹ tradita ē/ q̄s lex antiq̄ tpalia p̄moda yl̄ incōmoda rememorās expo neret. Est eq̄dē p̄mīū p̄stātī merito nihil aut̄ tpale p̄stātī ē virtute. Sz neq̄ cū stoycis dicere satis ē virtutē esse p̄mīū sui sicut viciū seip̄m penā h̄. Alliciēdi fuerūt hoīes ad laboriosa yttū opa t̄ a suis voluptati b̄ viciōsis arcēdi p̄ separati aliq̄d mai⁹ tā p̄mīū q̄s suppliciū. Ad q̄d phia q̄r ptingere nō potuit h̄ deficit cū sua p̄solatōe deficiunt et illi q̄ volētes suis exhortatōib⁹ vel p̄dicatōib⁹ bñ instituere ad amore dei p̄mitiūt p̄ illo q̄s īmutatōe quādā/bona tpalia vt diuicias/ vt sanitatē/ vt plē egregiā/ aut aliq̄d similiū. Hic ei t̄ corter l̄ reveter̄ p̄tēdebat. q̄uis int̄ p̄pheticī t̄ eleuati viri sp̄ualia sub his tpalib⁹ p̄missionib⁹ obūbrata c̄cipent t̄ gustarēt/ s̄ de h̄ latī infra.

J Elucescit postremo ex hac diuine voluntatis ad vtrūlib⁹ actōe extra se liberrima q̄ solo nutu tp̄at orbē/ q̄ orōes sp̄esq̄ n̄e di rigūt nō inanit ad deū q̄uis īmutabilē q̄r cetera oīa mutare scit t̄ p̄t dū vult. Et h̄ ē general̄ mot̄ isit̄ oīm creature q̄ē obediē

tialē noīare possum⁹/ vt ei⁹ seq̄f̄ impiū quē admodū de ascēsu ḡuis ne vacuū fiat dici solet. L̄ pfecto si de sinat̄ res agere pprios mot̄. q̄ns ē vt eos possit vel impedire vel mutare. Alioq̄ nō iā res sineret/ s̄ agerēt veller noller. Quinetiā mīstratio nōne res ponit̄ in ordie cāp̄ q̄s ab initio de istituit̄ p̄pri⁹ aut̄ mot̄ angeloz liber est in agēdoz. Proinde si sp̄ualia potiora sūt tpalib⁹ tā q̄ illorū finis. ita fit ī tpalib⁹ mutatio/ p̄t̄ exigit gratuitū regimē sp̄ualū/ p̄seri ad finē eterne beatitudis sequēdū. In hac ac regiōe yl̄ ordie sp̄ualū reponūt diuina caris mata/ p̄cipue fides spes t̄ caritas/ q̄b mōt̄ idit̄ t̄ q̄s p̄pri⁹ ē ipetrare miracla dū expe dit̄/ vt q̄ ī aq̄s validis tra appareat arida ī medio fornac̄ ardētis sit yēt̄oris/ q̄ mōtes trāfferāt̄ qd̄ lōge mai⁹ optabili⁹ q̄s ē sic p̄ istas virtutes t̄ orōez eis subnīxā/ vt expe ditū sit t̄ alacre liber arbitriū voluntas hūane/ ad dirigēdū pedes sue affectōis t̄ utētōnis/ ī viā pac̄ t̄ salutē. Ad p̄formādū p̄tēa diuine voluntati suā eidēq̄ p̄sūs inniti dīce do cū p̄pha. Ut iūmetū fac̄ sum apō te/ t̄ ego sp̄ tecū. tennisti manū dexterā meā. t̄ ī voluntate tua deduxisti me. Un libz collocutiōnē diei p̄ntis terminū dare sub h̄ metro

Quartū metrū t̄ vi

ti. se. p̄ordat metro. yl. h̄li. Quot subiecta
Tuminis orbus subsidium sibi
Querit a vidente
Lui plus nitit̄ vt magis audīt̄
Immīens periculum
Dactrem dum cecidit puer aspicit
Ac ei manū dat
Hecit quia non valet ex se surgere
Querit hinc iūamen
Vulnere fractus qui medicamina
Nouit/ hunc requirit
Potat amaris. vrit t̄ ignibus.
Quic̄ obedit vltro.
Litibus īplicitus sibi querere
Jure vult peritum
Dictaq̄s nec refugit sua credere
Conscius suimet
Lur igitur ceci/ pueri quoq̄s
Gauchq̄s valde/
Juris t̄ ignari. nos tradere
Non cito velimus
Ipetib⁹. qui rite p̄ omnia
Vis opem̄ referre.
Quo sine nulla valent discriminā

De cōsolatione theologie

Vi vel arte pelli.
Duc petim' quo vis/mora nulla sit.
abit alacris mens.
Si caro tardat: per q̄s pericula
Luncta te sequetur.
Brata,nec inualido cum murmure
Perger aut traherur.
Cur peccata sc̄ies cumulet noua
Dum licet mereri.

Explcit liber sc̄dus.

Incipit liber tertii

Prosa prima. **M**onicus

Asum volucer desiderans rursus ex te audire verbū suū per cōsolatione peregrini. sollicitam enī super hoc aquiditatem/ex quigili cordis mei cu- ra/que te loco temporeq; preuenit/intelli- gis. **V**olucer **S**pēs ut dixi monice solatur eum / cōfugens ad deum tanq; ad thronū gratie. ad templū et aram misericordie. ad arcā federis. ad libertatis asilum ad firmā petram. et solidū littus. **N**atura siquidem ita videmus institutum ut debilior innitat fortiori. sicut vītis vīmo. edera querci. naufragis tabule. puerulus ma- tri. Solatur ipm̄ preterea scriptura sacra/ reuelans decussum mundani regiminis/ a prima voluntate liberrima/ cui nostra cō- formis esse debet. Quēadmodū vero per spem vis irascibilis. sic per hmōi confor- mitatē rationalis ordinat/ et ex cōsequen- ti cōcupiscibilis/dum ita fuerit cōformis et subdita q̄ ipsius et dei sit vnum yelle et vnu nolle/quod amicicie p̄priū est. **V**idi- dens aut̄ q̄ irascibilis p̄ impatientiā con- tubat. et per ignorantiā seducit rationalis. Deinceps igitur p̄plebit sermo sup impe- dimentis hmōi tollendis/ primū p̄ patien- tiā. alterū per doctrinā/ vbi nōnulla que in priorib; dici potuerāt/ inserent. **M**onicus **P**lacet qđ dicis qm̄ et dictor̄ re- cordationē summarīa/ et dicendor̄ lucidū ordinē tradis. **V**olucer **L**ocutur ergo de cōsolatione p̄ patientiā recte mibi vi- deor id agere si de moderamine zeli incho auero. habet itaq; zelus inter passiones ve- hementiā multā. Audi sapiētē Dura sicut i fernē emulatio. **P**refert insup sibi spēm in- sticie q̄ sit efficacior ad nocendū dū deviat Quid enī efficacius ad nocendū q̄s fami- liaris inimicus. et q̄s demonū meridianū/

quod in angeluz lucis se transfert. **Z**elo zelus et si q̄s significat inuidia. q̄s odium. aliquādo imitatione. vtemur bic zelo pur est desideriuꝝ rebemēs quo quis incitat ea tollere querei sibi dilecte viden- tur aduersa. **S**ic homo zelat pro xpo/ne mechus abutatur ea/ et hinc zelotypia. ma- ter pro filia ne violetur. iustus p̄ domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit scan- daloz. **V**nde istud est. zelus dom⁹ tue co- medit me. **C**uius recordati sunt discipuli christi dum exerceret vendentes et ementes de templo seu domo dei. **Z**elū hūc vltimū laudauit qui dixit nullū esse deo accept⁹ **Q**uis zelus accept⁹ deo sacrificiū q̄s zelu animaz. vere quidē si co- mitetur ipm̄ benevolentia/discretio/ et con- stantia. quetria si deserat aut contēnat ze- lus. recte p̄aueris ipm̄ gladio bicipiti in manu furiosi: igni rursus et fulmini sine obice guaganti.

Primum metrum ter-

in monocolon choriambicū asclepiadez currēs cū prio carmē Horacij Decenas atauis editae regib;

Tragēs flāma rapac libera si manet
Hox sup̄ma dom⁹ puolitā vorat

Nuo pl̄ absq; mō torrida cāduit,

Estas fulguribus crebrūs emicat

Elisusq; vapor dissipat infima:

Cest igni similis zelus/ et restuat

Intus cor stimulans. quo rebemētior

Incubit cohibe/ fac teneat modum:

Lollidunt in eo se pariter duo

Affectus/nimū singulus improb;

Vinc impellit amor hinc fuit odium.

Zelus nam quia rem diligit et colit

Led in non patitur/ protinus incitus

Ira corripitur/ recta nec inspicit.

Odit/ persequitur/ nec requiem capit.

Fingit iusticiam/ tendit in ardua

Supra posse feror frangitur et ruat

Secum multa trabens que pereunt simul:

Secunda prola ter-

Trij. **M**onicus.

Donne zel⁹ excusatō volucer p̄p̄tūrētōz boni finis/ etiā si leserit vt duz vult tollere scādala a domo dei/ satages ab hoib; vel hereses corrigi v̄l symoniā abiuci. l̄tyrānidē p̄p̄sci. nōne sus- fragat sibi v̄bū xp̄i. **S**i ocul⁹ tu⁹ q̄ ē intēcio fuerit simplex to. cor. tu. lu. erit. **V**olucer